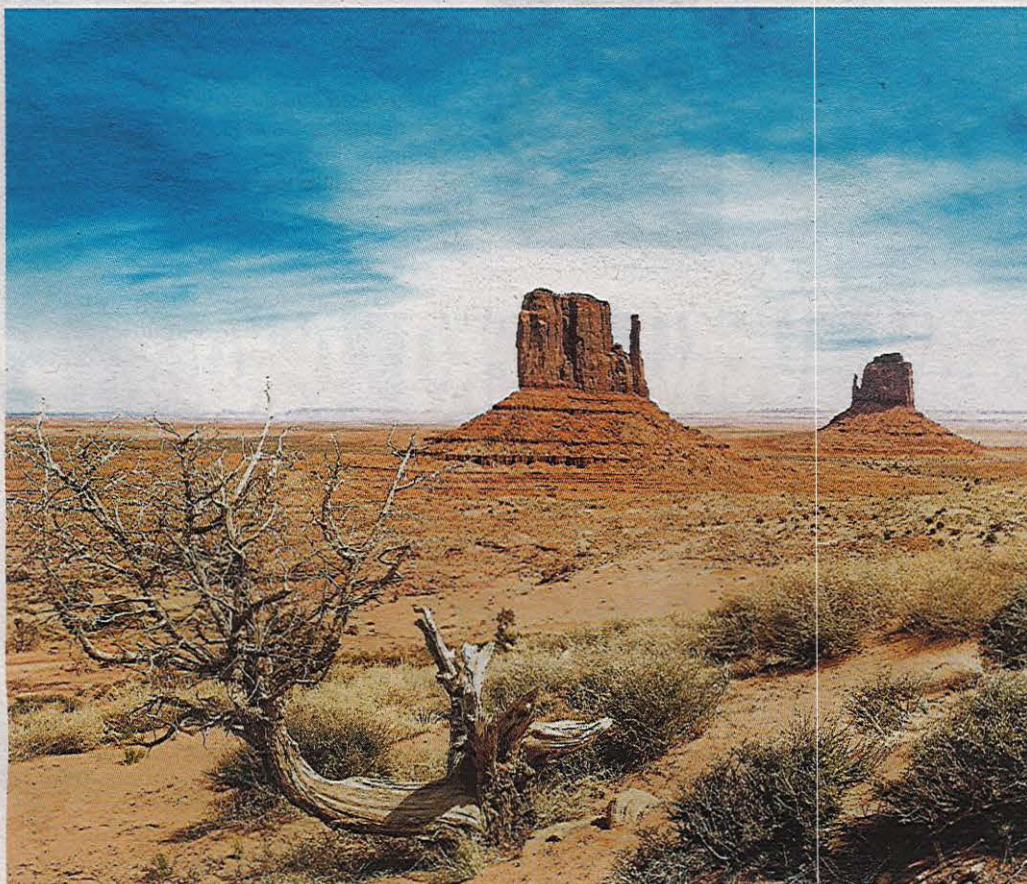

El revers de la conquesta de l'Oest

GETTY

PERE
ANTONI
PONS

S'ha dit que *Al'horitzó*, primera novel·la d'Hernán Díaz (Buenos Aires, 1973), és un *western* i alhora un *antiwestern*.

L'etiqueta d'*antiwestern* és inexacta i equívoca. *Al'horitzó* és un *western* a dreta llei. Per l'escenografia: els meravellosos i inhòspits paisatges de l'Oest nord-americà, amb els seus pobles caòtics i hostils i amb els seus deserts, muntanyes i planures inacabables. Per la galeria de personatges: els buscadors d'or, el xèrif, els fora de la llei, els milers d'homes i dones que durant bona part del segle XIX travessaren en caravanes i colonitzaren el nou continent a la recerca d'una vida millor... I pel tema central de la novel·la, consubstancial al gènere: el procés de construcció d'una nova identitat que el protagonista duu a terme a partir del contacte brutal amb una realitat desconeguda tan majestuosa com abominable.

L'únic element que no és propi d'un *western* clàssic en la novel·la d'Hernán Díaz és la peripècia del protagonista. Tots els personatges del gènere del *western* participen, d'una manera o d'una altra, del que propagandísticament va anomenar-se la conquesta civilitzadora de l'"Oest salvatge". Tal com explica John Ford a *L'home que va matar Liberty Valance*, uns hi participen oposant-s'hi i volent perpetuar el caos i la salvatgia (el personatge que interpreta Lee Marvin a la pel·lícula), altres anant-hi a favor tot i saber que el canvi representarà el naixement d'un món en el qual ells no hi tindran cabuda (el personatge de John Wayne) i encara altres anant-hi a favor per convicció ètica i sociopolítica (el personatge de James Stewart).

En canvi, Hakan Söderström, àlies Hawk, el protagonista d'*Al'horitzó*, viu al marge de la història i la seva peripècia és el revers exacte de l'arquetípic relat sobre la conquesta

de l'Oest. Al principi de la novel·la, trobem en Hakan en els paratges gelats d'Alaska. De cos enorme i erosionat per les experiències i pels anys, sabem d'ell que és suec, però no qui és ni com ha arribat fins allà ni per quina raó l'envolta una aurèola llegendaria, sinistra però també reverenciada. La novel·la, narrada en una tercera persona sempre focalitzada en Hakan i escrita amb una prosa d'una força sensorial i matèrica molt rica i contundent, ens ho aclarirà tot.

El que aclarim és que, de molt jove, en algun moment del primer terç del segle XIX, en Hakan parteix de Suècia cap a Amèrica amb el seu germà gran, en Linus. El seu destí és Nova York, però durant el trajecte se separen per accident i en Hakan arriba a Califòrnia. Des d'aleshores, el seu objectiu passa a ser retrobar-se amb en Linus. Per tant, emprèn el viatge invers al que està fent tothom: de l'oest cap a l'est. Durant les primeres 259 pàgines, la novel·la funciona com un relat iniciàtic i itinerant. En Hakan coneix gent, adquireix coneixements, aprèn a sobreviure i és víctima d'una successió de contratemps, malentesos i tragèdies que en fan un home cada cop més esquerp i aïllat. Fins aquí, la novel·la és molt notable, tot i que un pèl erràtica, prolixa i convencional.

A la pàgina 260, però, quan en Hakan es queda sol i pren la decisió absoluta de viure al marge de tot i de tothom, comença un capítol en què tot es redimensiona i s'eleva cap a un èxtasi formidable i escurxidor. L'homenàs que fins aleshores era un primari tràgic i desvalgut es converteix en un colós primitiu i bàrbar, en un assecta animalitzat per la monotonia i la introspecció, posseït per una mística ruda del que és minúscul i essencial. És un capítol apoteòsic, que va seguit per una sèrie de capítols més de tràmit que des- emboquen en un final d'una simetria poètica i existencial desoladora i emocionant. L'esplèndida traducció de Josefina Caball permet apreciar-ho al màxim. ♦

AL'HORIZO
HERNÁN DÍAZ
EDICIONS DEL
PERISCOPE /
IMPEDIMENTA
TRADUCCIÓ DE
JOSEFINA CABALL
336 PÀG. / 19,90 €